

**ВЕРЕСЕНЬ-
ЖОВТЕНЬ**
2018
№ 5 (143)

СІВЕРЯНСЬКИЙ ЛІТОПИС

Всеукраїнський науковий журнал

ЗМІСТ

Шеф-редактор

С. О. Павленко

Головний редактор

В. О. Дятлов

Заст. головного редактора

О. Б. Коваленко

Редакційна колегія

В. О. Дятлов

М. К. Бойко

О. Г. Самойленко

А. М. Боровик

Г. В. Борзяк

Є. М. Луняк

О. Б. Коваленко

О. О. Маврин

О. П. Моця

Ю. А. Мицик

А. М. Острянок

С. О. Павленко

В. М. Половець

Г. В. Палакін

С. М. Свистович

Т. В. Чухліб

К. М. Ячменіхін

Редакційна рада

І. М. Аліфіренко

О. Я. Гранін

Г. Ю. Івакін

С. Л. Лаєвський

Д. М. Лозовий

В. В. Мельничук

П. М. Мовчан

М. О. Носко

Н. Б. Реброва

І. М. Ситий

Ю. О. Соболев

О. П. Реєнт

В. Ф. Чепурний

Випусковий редактор

О. В. Ткаченко

Журнал видається за
фінансової підтримки
Чернігівської
облдержадміністрації.

Засновники –

Чернігівський національний
педагогічний університет
імені Т. Г. Шевченка,
Всеукраїнське товариство
«Просвіта» ім. Тараса
Шевченка,
Інститут української
археології та джерело-
знавства
ім. М. С. Грушевського
НАН України.

Рекомендовано до друку
Вченою радою Чернігівського
національного педагогічного
університету імені
Т. Г. Шевченка (протокол
№ 2 від 26 вересня 2018 р.)

У ГЛИБ ВІКІВ

Пилипчук Я. Військові аспекти союзу між Річчю Посполитою і Кримським ханством у 1654-1657 рр. 3
Ігнатенко І. Останній бій Чернігівської фортеці 21

ІСТОРІЯ МІСТ І СІЛ

Пилипенко В. Бондар О. Опис Любеча 1606 р. 34
Адруг А. Килими Чернігова другої половини XVII – початку XVIII століть 41
Ситий І. Конотопські та кролевецькі цехові прапори 48
Доманова Г. Земельна власність маґдебургій Чернігово-Сіверщини . . . 55
Мицик Ю. Бій під Батурином (вересень 1941 р.) у висвітленні німецького історика 68

ЦЕРКОВНА СТАРОВИНА

Панько С. Козелецький Богословський дівочий монастир 71
Колєватов О. Становище церкви та священників у військових поселеннях кавалерії Російської імперії першої третини XIX ст. 75
Михеєнко Н. Моніторинг температурно-вологісного режиму П'ятницької церкви XII ст. 80

МОВОЮ ДОКУМЕНТІВ

Мицик Ю., Тарасенко І. З нових документів до історії Сіверщини (XVII-XVIII ст.) (частина 12). 86
Дятлов В. Події Північної війни 1708 року на сторінках віденської газети «Меркурій» 118

РОЗВІДКИ

Пилипенко О. Торговельно-економічна діяльність Ніжинського грецького братства у XVII-XIX ст. 124
Половець В. Горленко Дмитро Лазарович (1660 – 1731) 130
Миколєнко Д. Болгарська публіцистика кінця XIX – початку XX століття як історичне джерело з вивчення політичної спадщини Стефана Стамболова 136
Рига Д. До питання про історіографію досліджень з історії діяльності Чернігівської класичної чоловічої гімназії у XIX-XX столітті. 143
Шумило С. Тризуб з хрестом: 100 років боротьби за право на існування 148
Белько О. Початок реалізації земських ініціатив з використання глини в житловому будівництві на Полтавщині (1894-1916 рр.) . . . 162
Чуткий А. Особові справи студентів з Чернігівщини в архіві Київського комерційного інституту 172

Дорохіна Т., Рябус Л. Редакція газети «Українське Полісся» в Чернігові у період німецької окупації 1941–1943 років. 183
Салтан Н., Салтан О. Розробка навчальних програм з всевітньої історії для народних шкіл Харкова у 1941 – 1942 рр. 189
Міщанин В. Сторінки з біографії Дмитра Білика – колишнього директора гончарної школи в Опішному 209
Ромашко К. Організація громадської роботи студентів Лівобережної України у 1920-х рр.: гендерний аспект 213
Хоменко В. Михайло Грушевський та Українська партія соціалістично-революціонерів: свідчення есерівських партійних документів у журналі «Борітеся-Поборете!» 220
Нестеренко Л. Дмитро Захарович Максименко: шлях від куркуля до старости села 229

ЮВІЛІЇ

Котельницький Н. Діяльність І.І. Петрункевича у Борзнянському повітовому земському зібранні (1868–1879) 249

ДОСЛІДНИЦЬКІ НОТАТКИ

Киричок Б. Сербини та Сербія 258
РЕЦЕНЗІЇ. ОГЛЯДИ. АНОТАЦІЇ
Демченко Т. Єфремов С. Personalia: Публіцистика 1899–1917 років («Значущі Інші»): статті, присвяти, сільветки, некрологи, рецензії, полеміка): в 2-х томах / Упорядник С. Г. Іваницька. – Т. 1. 2016; Т. 2. – 2018 261
Павленко С. В. Мастерова пише оповідання-романи 264

ВИСТАВКИ

Ситий І. Чернігівському полку 370 років! 265

«СІВЕРЯНСЬКИЙ ЛІТОПИС»

Всеукраїнський науковий журнал

Наказом МОН України № 1328 від 21.12. 2015 журнал включено до Переліку наукових фахових видань України, публікації яких зараховуються до результатів дисертаційних робіт з історії.

Реєстраційне свідоцтво КВ № 16226 – 4698 ПР від 21 грудня 2009 р., видане Міністерством юстиції України.

ISSN 2518-7422

Індекс 74325

Адреса редакції: 14000, м. Чернігів, вул. Хлібопекарська, 10

Телефон для довідок 95-74-18

Сайт журналу: www.siver-litopis.cn.ua (ISSN 2518-7430)

Базові освітні, наукові, культурологічні установи, де зберігаються комплекти журналу «Сіверянський літопис»:

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Національна парламентська бібліотека України

Державна науково-технічна бібліотека України

Львівська державна наукова бібліотека ім. В. Стефаника

Одеська національна наукова бібліотека

Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка

Книжкова палата України

Журнал надсилається також до інших бібліотек, наукових, освітніх та культурологічних закладів України, США, Канади, Англії.